

Projekt

UCHWAŁA Nr

RADY MIEJSKIEJ LEGNICY

z dnia 2012 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na 2013 rok**

Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007r. Nr 70, poz. 473, Nr 115, poz. 793, Nr 176, poz. 1238, z 2008 r, Nr 227, poz. 1505, z 2009r. Nr 18, poz. 97, Nr 144, poz. 1175, z 2010 r. Nr 47, poz. 278, Nr 127, poz. 857, z 2011r. Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 120, poz. 690) i art. 10 ust 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U z 2012 r poz. 124) oraz art. 18 ust. 2, pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591; z 2002r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806; z 2003r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568; z 2004r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203; z 2005r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457, z 2006r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337; z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218, z 2008r Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458, z 2009r. Nr 52, poz. 420, Nr 157, poz. 1241, z 2010r Nr 28, poz. 142, Nr 28, poz. 146, Nr 40, poz. 230 Nr 106, poz. 675, z 2011 Nr 21, poz. 113, Nr 117, poz. 679, Nr 134, poz. 777, Nr 149, poz. 887, Nr 217, poz. 1281, z 2012r. poz. 567)

uchwała się, co następuje:

§ 1.

Uchwała się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2013 rok stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Legnicy.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2013 roku.

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr

Rady Miejskiej Legnicy

z dnia.....2012 r.

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
na 2013 rok**

I. WPROWADZENIE

Polska polityka alkoholowa, podobnie jak w wielu innych krajach europejskich, wpływa na alkohol i problemy z nim związane za pomocą regulacji o charakterze reglamentacyjnym. Oznacza to, że używanie alkoholu jest prawnie i społecznie dozwolone, ale państwo, świadome szkód, jakie może powodować, bierze na siebie odpowiedzialność za ograniczanie negatywnych konsekwencji i ingeruje w sprawy związane z dostępnością do alkoholu. Czyli prawo zezwala na handel alkoholem, ale chce w jakiś sposób utrudnić do niego dostęp i przeciwdziałać negatywnym skutkom jego nadużywania. Najważniejszym aktem prawnym, który reguluje kwestie związane z alkoholem jest ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zestaw środków reglamentacyjnych, za pomocą których państwo wpływa na problemy alkoholowe jest dość szeroki. Należą do niego między innymi: ograniczenia w dostępie do alkoholu poprzez limitowanie punktów sprzedaży napojów alkoholowych, zakazy i ograniczenia dotyczące reklamy, zakaz sprzedawania i podawania alkoholu nieletnim i nietrzeźwym, procedura zobowiązania do leczenia odwykowego oraz obowiązek posiadania zezwolenia na sprzedaż alkoholu. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określa także najważniejsze kategorie zadań, które powinny być realizowane przez samorządy gminne w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, uchwalanego corocznie przez Radę Gminy.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2013 rok zawiera zadania określone w wyżej wymienionej ustawie, które będą realizowane w formach dostosowanych do aktualnych potrzeb lokalnych, z wykorzystaniem istniejących zasobów służących rozwiązywaniu problemów wynikających z uzależnień.

Głównymi założeniami Programu jest ograniczenie występowania negatywnych zjawisk będących skutkiem nadużywania alkoholu, rozwój działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz wzrost społecznej świadomości dotyczącej tej problematyki. Program uwzględnia działania związane z profilaktyką uzależnień oraz rozwiązywaniem problemów uzależnień, które będą skierowane do wszystkich mieszkańców naszego miasta. Zawiera działania profilaktyczno-informacyjne, mające na celu propagowanie zdrowego stylu życia i zmianę postaw przy użyciu sprawdzonych i rekomendowanych programów profilaktycznych, odpowiadających na środowiskowe zapotrzebowanie. Zakłada realizację działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej. Uwzględnia system działań pomocowych skierowanych do osób uzależnionych, osób spożywających alkohol w sposób ryzykowny i szkodliwy, jak również do ich rodzin. W celu zapewnienia skuteczności, uwzględnione działania są długofalowe, konsekwentnie wdrażane oraz systematycznie prowadzone na terenie naszego miasta.

Przy konstruowaniu Programu wykorzystano założenia określone w Narodowym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015 oraz uwzględniono doświadczenia z lat poprzednich, z których wynika, że najskuteczniejsza jest profilaktyka skierowana do dzieci i młodzieży jako grupy najbardziej narażonej na ryzyko wynikające ze spożywania alkoholu. Działania prowadzone w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych będą skorelowane z działaniami z zakresu przeciwdziałania narkomanii oraz przemocy w rodzinie. Realizacja wyżej wymienionych zadań prowadzona w oparciu o Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2013 rok koordynowana jest przez Prezydenta Miasta Legnicy.

Zadania ujęte w Programie będą realizowane przez Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Legnicy przy współpracy z jednostkami organizacyjnymi gminy, organizacjami pozarządowymi oraz innymi osobami fizycznymi i prawnymi działającymi na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Podstawę prawną opracowania Programu stanowi ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 ze zmianami) oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2012r., poz.. 124). Wyznacznikami na poziomie gminy do prowadzenia działań związanych z realizacją Programu jest Uchwała Nr XXXIII/356/05 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 25 kwietnia 2005 roku w sprawie uchwalenia gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych w Legnicy.

Zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

Zgodnie z zapisem art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi samorząd gminny jest zobowiązany do prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu.

W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- 4) prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 5) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- 6) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- 7) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez pomoc w organizowaniu i finansowaniu centrów integracji społecznej.

Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii

Zgodnie z art. 10 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii samorząd gminy zobowiązany jest do przeciwdziałania narkomanii.

Zadania te obejmują w szczególności:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniami,
- 2) udzielenie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo - rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,

Realizacja zadań, o których powyżej mowa prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2013 rok uchwalonego przez Radę Miejską w Legnicy.

Przedstawiony poniżej Program został opracowany przez Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych przy współpracy Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Legnicy.

II. DIAGNOZA ŚRODOWISKA

Nie ulega wątpliwości, że podstawowym środowiskiem, w którym powinny być prowadzone działania zapobiegające powstawaniu problemów uzależnień, jest samorząd gminny, bo chociaż problemy związane z alkoholem i narkotykami mają charakter powszechny, to cechuje je wyraźne zróżnicowanie lokalne. Intensywność i różnorodność występowania problemów społecznych jest w poszczególnych regionach Polski zależna od wielu czynników, m.in. sytuacji ekonomicznej, przedziału wiekowego mieszkańców, położenia geograficznego itp. Dlatego każdy program musi być opracowany indywidualnie przez dany samorząd i uwzględniać jego lokalne warunki, potrzeby, problemy i zasoby.

Podstawowym celem niniejszej diagnozy jest dostarczenie wiarygodnych informacji przydatnych do zaplanowania i realizacji Programu. Niniejsza diagnoza jest oceną sytuacji w Legnicy, sporządzoną m. in. na podstawie:

- 1) badania społecznego dotyczącego problemów uzależnień od spożywania alkoholu, nikotyny, używania środków odurzających wśród dzieci i młodzieży ze szkół na terenie miasta Legnicy wykonanych na zlecenie Urzędu Miasta Legnicy w 2010 roku
- 2) badań ankietowych przeprowadzonych wśród uczniów uczęszczających do szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w 2007 roku według metodologii ESPAD (Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach na Temat Używania Alkoholu i Narkotyków) i powtórzonych w 2011 roku,
- 3) wskaźników Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 4) danych instytucji działających w obszarze problematyki uzależnień.

Dostępność napojów alkoholowych

Uchwała Nr XXV/271/04 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 27 września 2004 roku w sprawie określenia liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia:

- 1) w miejscu sprzedaży nie może przekroczyć liczby 100
- wykorzystanie limitu punktów sprzedaży na dzień 31.12.2011 roku wyniosło 100%
- 2) poza miejscem sprzedaży nie może przekroczyć liczby 250
- wykorzystanie limitu punktów sprzedaży na dzień 31.12.2011 roku wyniosło 89%

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych stan na 31.12.2011r.

- 1) napoje alkoholowe przeznaczone do spożycia w miejscu sprzedaży według zawartości alkoholu
 - do 4,5% oraz piwa – 114 punktów
 - od 4,5% do 18% z wyjątkiem piwa – 60 punktów
 - powyżej 18% – 68 punktów
- 2) napoje alkoholowe przeznaczone do spożycia poza miejscem sprzedaży według zawartości alkoholu
 - do 4,5% oraz piwa – 217 punktów
 - od 4,5% do 18% z wyjątkiem piwa – 198 punktów
 - powyżej 18% - 185 punkty
- 3) ogółem wszystkich punktów sprzedaży na terenie gminy Legnica jest 328

Biorąc pod uwagę powyższe dane wskazać należy, że jeden punkt sprzedaży wszystkich napojów alkoholowych przypada na **315 mieszkańców gminy**. W porównaniu do roku 2011 dostępność fizyczna alkoholu utrzymuje się na podobnym poziomie.

Problemy alkoholowe

Według szacunkowych danych opartych na wskaźnikach Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych co piąty mieszkaniec gminy uwikłany jest w jakiś sposób (osobiście lub przez członków rodziny) w problem alkoholowy. Skala problemów alkoholowych w Legnicy wygląda następująco:

Tabela 1. Dane szacunkowe na temat populacji osób u których wystąpiły różne kategorie problemów alkoholowych – opracowanie własne na podstawie danych PARPA

(stan na dzień 31.03.2011r.)

Wyszczególnienie		Polska 38 511 800 mieszkańców	Legnica 103 238 mieszkańców
Osoby uzależnione od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 770 tys.	ok. 2 065 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1 540 tys.	ok. 4 130 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1 540 tys.	ok. 4 130 osób
Osoby pijące szkodliwie	ok. 5-7% populacji	ok. 2 310 tys.	ok. 6 195 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	ok. 2/3 dorosłych i 2/3 dzieci z tych rodzin	Razem ok. 2 310 tys. osób dorosłych i dzieci	Razem ok. 6 195 osób dorosłych i dzieci

Uzależnienie od alkoholu bliskiej osoby i związane z tym nieprawidłowe funkcjonowanie wywiera negatywny wpływ na pozostałych członków rodziny, zarówno dorosłych, jak i dzieci, powodując problemy zdrowotne, psychologiczne, społeczne i materialne. W rodzinach z problemem alkoholowym, tj. takich, w których co najmniej jedna osoba pije w sposób szkodliwy żyje w gminie Legnica ok. 6 195 osób.

Jednym z zaburzeń ściśle skorelowanym z alkoholem jest przemoc w rodzinie. Ok. 2/3 członków rodziny osoby uzależnionej doświadcza przemocy domowej. Procedura "Niebieskiej Karty" ma na celu zapobieganie przemocy w rodzinie, wypracowanie zasad współpracy pomiędzy Policją a innymi podmiotami zajmującymi się udzielaniem pomocy ofiarom przemocy w rodzinie. W 2011 roku policjanci z Komendy Miejskiej Policji w Legnicy podjęli 340 interwencji domowych, (465 interwencji w 2010 roku) w tym 224 dotyczących przemocy w rodzinie (procedura "Niebieskiej Karty"). Z uzyskanych danych wynika, że 322 osoby (378 osób w 2010 roku) zostało pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej- w tym 214 kobiet, 15 mężczyzn i 93 nieletnich i małoletnich. Liczba sprawców wyniosła ogółem 224 osoby, w tym: 10 kobiet i 214 mężczyzn. Policjanci wszczęli 21 postępowań przygotowawczych, w których była prowadzona procedura "Niebieskie Karty", a 18 procedur zakończono.

Tabela 2. Liczba ofiar i sprawców przemocy domowej na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Legnicy – opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Policji.

Liczba ofiar i sprawców przemocy domowej	Rok 2010	Rok 2011
Ustalono pokrzywdzonych ogółem:	378	322
w tym		
kobiet	243	214
mężczyzn	30	15
dzieci do lat 13	70	74
nieletni od 13 do 18 lat	35	19
Liczba sprawców ogółem	241	224
w tym:		

kobiet	13	10
mężczyzn	227	214
nieletnich	1	-

Powyższe dane wskazują, że liczba rodzin doświadczających przemocy w związku z nadużywaniem alkoholu znacząco spadła. Może to świadczyć, że Policja skuteczniej zajmuje się sprawami rodziny, w której dochodzi do stosowania przemocy lub rodziny są częściej monitorowane, a ofiary przemocy lepiej poinformowane o przysługujących im prawach i możliwości korzystania z innych źródeł pomocy.

Tabela 3. Liczba osób przebywających w 2011 roku w MIW w Legnicy – opracowanie własne na podstawie danych MIW

Liczba osób która przebywała w Miejskiej Izbie Wytrzeźwień w Legnicy		Lata	
		2010	2011
		4	4
		261	696
Dorośli powyżej 18 lat	mężczyźni	3 810	4 163
	kobiety	414	459
Małoletni do 18 lat	chłopcy	36	65
	dziewczęta	1	9
Osoby, które przebywały w wieku	18-24	421	521
	25-29	416	470
	30-49	1 853	2 097
	50 i więcej	1 534	1 534
Osoby, które przebywały	po raz drugi	341	406
	więcej niż 2 razy	273	295
Czynne zawodowo	pracujący	193	179
	pracujący na własny rachunek	3	8
Bierne zawodowo	studenci i uczniowie	31	54
	emeryci i renciści	166	121
	nie pracujący	3 868	4 334

Ważnym problemem na terenie miasta jest zakłócanie ładu i porządku publicznego przez osoby nietrzeźwe. Powyższa tabela ilustruje ilość i strukturę osób doprowadzonych do Izby Wytrzeźwień w Legnicy. Z danych wynika, że w 2011 roku zwiększyła się o blisko 10%, liczba osób ogółem przebywających w MIW. O podobny wskaźnik wzrosła liczba osób, która przebywała w MIW po raz drugi i kolejny. Należy wnioskować, że wzrost liczby osób odwiezionych do wytrzeźwienia wynika z faktu przebywania w Miejskiej Izbie Wytrzeźwień.

Rozwiązywaniem problemów uzależnień w Legnicy zajmuje się także Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która realizuje zadania wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, polegające między innymi na prowadzeniu rozmów mających na celu ukierunkowanie osoby nadużywającej alkoholu do podjęcia stosownego leczenia. Komisja podczas wykonywania swoich obowiązków podejmuje również działania związane z udzieleniem pomocy prawnej i informacyjnej.

Analizując zapisy zamieszczonej poniższej tabeli możemy stwierdzić, iż na przestrzeni ostatnich dwóch lat liczba wniosków, jaka wpłynęła do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w celu wszczęcia procedury o zobowiązanie osoby uzależnionej do podjęcia leczenia odwykowego nieznacznie zmalała. Natomiast blisko o 50% zwiększyła się liczba spraw kierowanych do sądu o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego. Powyższe może świadczyć o zwiększeniu skuteczności działań podejmowanych członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Tabela 4. Liczba spraw prowadzonych wobec osób u których wystąpiły różne kategorie problemów alkoholowych – opracowanie własne na podstawie danych MKRPA.

Wyszczególnienie	2010	2011
Ilość przyjętych wniosków	255	224
Ilość osób z którym przeprowadzono rozmowę interwencyjno -motywującą	412	422
Ilość wydanych opinii w przedmiocie uzależnienia	108	116
Ilość spraw skierowanych do Sądu o wydanie postanowienia o poddaniu się leczeniu odwykowemu	100	146

Poziom świadomości dotyczący spożywania alkoholu, narkotyków i dopalaczy w środowisku rówieśniczym

Na podstawie raportu z badania przeprowadzonego przez Korporację Badawczą PRETENDENT, na przełomie marca i kwietnia 2010 roku, na próbie 1000 wybranych losowo uczniów z legnickich szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych wynika, iż zdecydowana większość ma świadomość, że osoby z ich grupy wiekowej, w przeważającej większości, nie powinny i nie piją alkoholu. Co czwarty ankietowany wypowiada się, że w jego grupie rówieśniczej znajdują się osoby sięgające po alkohol. Najczęściej wymienianymi sytuacjami, w których dzieci piją alkohol są imprezy rówieśnicze oraz udział w imprezach rodzinnych.

Ankietowani mają świadomość, że najpopularniejszymi używkami w ich środowisku są papierosy i alkohol. Są to używki najbardziej widoczne i łatwe do zidentyfikowania. Alkohol jest używką najczęściej wymienianą przez uczniów jako środek stosowany w ich grupie rówieśniczej.

Niezależnie od rodzaju szkoły większość uczniów wyrażało przekonanie, iż narkotyków nie należy próbować; 87 % badanych w szkołach podstawowych, 82% w gimnazjum i 71% w szkołach ponadgimnazjalnych.

Wśród uczniów szkół podstawowych próbowało dopalaczy 5% badanych, z gimnazjum 6%, z szkół ponadgimnazjalnych 9%. Większość badanych, która miała kontakt z dopalaczami deklaruje, iż był to kontakt jednorazowy.

Własne doświadczenia i sytuacje związane ze stosowaniem środków uzależniających

Spośród wszystkich badanych uczniów szkół podstawowych bezpośredni kontakt z alkoholem miało aż co trzecie dziecko. Wskazuje to na bardzo znaczne obniżenie statystycznego progu dopuszczalności i zrównanie doświadczeń dzieci z doświadczeniami gimnazjalistów. Utrzymuje się tendencja różnic ze względu na płeć. Więcej chłopców (co trzeci) niż dziewcząt (co czwarta) piło alkohol.

Doświadczenia dzieci ze szkół podstawowych z paleniem papierosów nie są duże. Spośród tej grupy (nieco ponad 2,5 proc. ankietowanych) co ósmy uczeń pali codziennie, a okazjonalnie prawie połowa z palących. Wyniki badań wskazują, że chłopcy dwukrotnie częściej palą papierosy niż dziewczynki w tej grupie wiekowej. Okazjonalnie palące dziewczynki nie odbiegają statystyką od chłopców. Można przypuszczać, że akcje antynikotynowe mają korzystny wpływ na świadomość dzieci o szkodliwości palenia. Zasadnym więc jest kontynuowanie programów profilaktycznych, gdyż badania wskazują na ich celowość i efektywność w docieraniu nie tylko do dorosłych, ale również dzieci.

Co czwarty ankietowany uczeń gimnazjum odpowiedział twierdząco na pytanie dotyczące własnych doświadczeń w paleniu tytoniu. Trzy czwarte tej grupy określiła się jako osoby palące w przeszłości, pozostała część przyznała się do palenia obecnie.

Narkotyki i środki odurzające to kolejny problem pojawiający się w środowisku szkolnym. Wśród wszystkich ankietowanych uczniów 20% przyznało iż próbowało kiedykolwiek zażyć narkotyk lub środek odurzający.

Najczęściej próbowali zażyć narkotyki uczniowie szkół ponadgimnazjalnych 37%, 20% uczniów gimnazjum i 1% uczniów szkół podstawowych. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych najczęściej zetknęli się z narkotykami mając więcej niż 15 lat – 70%. Gimnazjaliści zrobili to wcześniej, między 13 a 15 rokiem życia – 49%.

Natomiast z badań jakościowych z rodzicami dowiadujemy się, iż ich stosunek do wszelkich używek jest negatywny. Są oni przeciwni stosowaniu używek przez dzieci, zarówno tych legalnych – alkohol, papierosy jak i narkotyków. Deklarują, iż znają konsekwencje stosowania używek. Natomiast uważają, iż problem ten nie dotyczy ich dzieci personalnie. Ich dzieci przebywają w takich towarzystwach, które są wolne od nałogów. Informacja taka jest bardzo niepokojąca z punktu widzenia psychologii. Czy świadomość rodziców dotycząca zachowań ich dzieci jest rzeczywista ?

Poglądy dzieci na temat używek i przemocy

Piwo jest alkoholem najłatwiej dostępnym również dla dzieci. Ok. ¼ ankietowanych uważa, że nie można uzależnić się od alkoholu pijąc piwo, czyli co czwarty uczeń klasy piątej szkoły podstawowej ma błędną ocenę jego szkodliwości. Nie ma istotnych różnic w poglądach dziewczynek i chłopców. W związku z istniejącym brakiem wiedzy w dużej populacji dzieci szkół podstawowych, należałoby rozszerzyć akcję propagandową, dotyczącą spożywania piwa. Ciekawe zajęcia (np. opracowane w formie całych pakietów edukacyjnych) mogą bardziej skutecznie podziałać na dzieci niż same pogadanki czy ulotki.

Świadomość dzieci klas piątych, dotycząca możliwości uzależnienia się od alkoholu przez spożywanie go w tym wieku, jest dość duża. Zdecydowana większość ankietowanych uczniów zdaje sobie sprawę, że można wpaść w nałóg pijąc alkohol w wieku 11-12 lat. Oznacza to, że dzieci nie ulegają tak łatwo pokusom i mniej niż ich starsi rówieśnicy, sięgają po alkohol.

Doświadczenia z paleniem papierosów nie są duże. We wszystkich rodzajach szkół najwięcej uczniów nie pali, bo uważa, że papierosy są szkodliwe, choć odsetek ten stopniowo się zmniejsza. Uważa tak 78% uczniów szkół podstawowych, 64% gimnazjalnych i 42% uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Badanym uczniom zadano pytanie dotyczące ich stosunku do dopalaczy. Czy uważają ten rodzaj środków za szkodliwe czy też używają ich sądząc, iż są one bezpieczniejsze niż narkotyki. Ze względu na płeć badanych do dopalaczy, ich stosunek nie różni się, natomiast ze względu na rodzaj szkoły, do której uczęszczają badani najbardziej świadomi szkodliwości narkotyków są uczniowie szkół ponadgimnazjalnych. Deklaruje tak 44% uczniów szkół ponadgimnazjalnych, 30% uczniów szkół gimnazjalnych oraz 25% uczniów szkół podstawowych.

Pytania ankietowe dotyczyły również przemocy. Dzieci szkół podstawowych wyrażały swoje poglądy na temat używania przemocy w różnych sytuacjach społecznych. Niemal połowa ankietowanych chłopców i ok. ¼ ankietowanych dziewcząt daje sobie prawo do zastosowania przemocy w ważnych sytuacjach. Uzasadnieniem użycia przemocy zarówno dla chłopców jak i dla dziewcząt jest obrażenie rodziny lub kolegów. Poczucie krzywdy moralnej lub fizycznej jest również wystarczającym motywem do użycia przemocy. Dzieci w tym wieku są bardzo wrażliwe na krzywdę dotyczącą ich najbliższych oraz mają rozwojową potrzebę stawiania w obronie osób uznanych za słabsze. Nie posiadają umiejętności rozwiązywania konfliktów w sposób ugodowy, zwłaszcza w grupie rówieśniczej. Występuje więc w środowisku dzieci realne zagrożenie agresją i przemocą jeśli narażone jest dobro rodziny, przyjaciół lub ich własne. Zdecydowana mniejszość dzieci daje sobie prawo do przemocy, aby zademonstrować swoją siłę.

Jeśli chodzi o przemoc wśród uczniów gimnazjów, to zdecydowana większość ankietowanej młodzieży daje sobie prawo do zastosowania przemocy w sytuacjach koniecznych. Spośród tej grupy większość stanowią chłopcy. Uzasadnieniem użycia przemocy, zarówno dla chłopców jak i dla dziewcząt, jest poczucie doznania od innych krzywdy i konieczność odreagowania. Występuje więc, w środowisku nastolatków, zagrożenie agresją i przemocą. Wybór przez młodzież przemocy jako sposobu odreagowania stresu i frustracji, świadczy o nieumiejętności rozwiązywania konfliktów, zwłaszcza w grupie rówieśniczej.

Porównując badane ankietami zagrożenia, można wysunąć wniosek, że obecnie największe zagrożenie wśród nastolatków stanowi przemoc, ale nie można zlekceważyć takich zagrożeń jak środki uzależniające i odurzające. Nasilenie działań profilaktycznych powinno być szczególnie ukierunkowane na rozwijanie u młodzieży postaw asertywnych, wzmacnianie konstrukcji emocjonalno-psychicznej uczniów oraz ukazywanie ciekawych i zdrowych form spędzania wolnego czasu i rozwijania własnych zainteresowań.

Lokalna telewizja "Dami" współpracuje z gminą w zakresie kampanii informacyjnych w ramach promocji zdrowego stylu życia i profilaktyki uzależnień. „Zdrowe miasto” jest kontynuacją produkcji i emisji programu z zakresu promocji zdrowego stylu życia, natomiast „Nie jesteś sam” to program z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Cykle programów telewizyjnych, wpisując się w strategię informacyjną, propagują wychowanie w trzeźwości poprzez wskazywanie prozdrowotnych walorów uprawiania sportu, profilaktykę uzależnienia w oparciu o zdrowy tryb życia i aktywność fizyczną oraz przybliżają ofertę pomocową przygotowaną przez gminę Legnica nie tylko dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Prowadzona od kilku lat kampania informacyjna na temat możliwości uzyskania pomocy w przypadku zetknięcia się z problemem uzależnienia i przemocy w rodzinie przynosi rezultaty, bowiem znaczna część społeczeństwa zna instytucje, do których może się zgłosić z prośbą o pomoc. Potwierdzają to dane z badania, które mówią, że najważniejszym źródłem wiedzy o konsekwencjach uzależnienia jest telewizja – 71%, Internet 61% i prasa 50%.

Podsumowując należy stwierdzić, że z przeprowadzonej analizy porównawczej badania wykonanego na zlecenie Gminy Legnica w 2010 roku oraz badań ankietowych przeprowadzonych wśród uczniów uczęszczających do szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w 2007 roku według metodologii ESPAD (Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach na Temat Używania Alkoholu i Narkotyków) i powtórzonych w 2011 roku wynika, że większość uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych i blisko co siódmy uczeń szkoły podstawowej mają za sobą pierwszy kontakt z alkoholem. Wyniki badań wyraźnie pokazują, że eksperymentowanie z alkoholem nie jest inicjowane wyłącznie przez same dzieci, ale w znacznej mierze przez osoby dorosłe, w tym przez rodziców.

Palenie tytoniu jest zachowaniem mniej powszechnym. Chociaż raz w życiu paliło 57,2% gimnazjalistów i 70,90% uczniów ze starszej grupy. Uczniowie szkół podstawowych sięgnęli po papierosy znacznie rzadziej – 23% z nich. Jeszcze rzadziej zdarza się przyjmowanie narkotyków. Większość badanych nigdy po substancje nielegalne nie sięgała. Wśród tych, którzy mają za sobą doświadczenia, przewagę stanowią osoby, które co najwyżej eksperymentowały z narkotykami. Niezależnie od rodzaju szkoły większość uczniów wyrażała przekonanie, iż narkotyków nie należy próbować. Porównanie wyników badania ESPAD z 2011 roku z wynikami zrealizowanymi w 2007 roku wykazało brak większych zmian.

Stan zasobów umożliwiający prowadzenie działalności profilaktycznej i terapeutycznej

W Legnicy od lat funkcjonuje wiele podmiotów, które realizują działania w ramach programu;

- 1) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- 2) Placówki leczenia odwykowego – 3 podmioty
- 3) Świetlice terapeutyczne – 2 świetlice
- 4) Świetlice opiekuńczo-wychowawcze przy parafiach i innych związkach wyznaniowych, – 8 świetlic
- 5) Grupy Samopomocowe „AA”, „Al.- Anon”,
- 6) Klub Abstynenta „Alibi”
- 7) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w strukturze którego znajduje się:
 - Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
 - Ośrodek Pomocy Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży
- 8) Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne – 2 podmioty
- 9) Komenda Miejska Policji w Legnicy,
- 10) Straż Miejska w Legnicy,
- 11) Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- 12) Szkoły, placówki oświatowe i opiekuńczo – wychowawcze w Legnicy,
- 13) Stowarzyszenia i Fundacje,
- 14) Inne podmioty realizujące zadania z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom posiadające w swoich statutach zapisy umożliwiające realizację tych zadań z terenu miasta Legnica,

Zmiany postaw młodych ludzi oraz ograniczenie negatywnych wpływów otoczenia będących przyczyną patologicznych zachowań mogą być dokonywane poprzez wprowadzenie na szeroką skalę działań profilaktycznych. Zmiany te, aby mogły być skuteczne, muszą swym zasięgiem obejmować wszystkie elementy otoczenia młodych ludzi, tj. rodzinę, grupę rówieśniczą, szkołę oraz społeczność lokalną.

Program profilaktyczny powinien być maksymalnie dostosowany do potrzeb i problemów odbiorców. Powinien więc dotyczyć zagadnień rzeczywiście występujących w danej grupie lub społeczności i realnych zagrożeń mogących wystąpić w przewidywanym okresie czasu. Musi się zatem opierać na choćby skromnej diagnozie środowiskowej wskazującej na zasięg i lokalną dynamikę problemów.

III. STRATEGICZNE KIERUNKI PROGRAMU WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY I WNIOSKÓW

Z uwagi na fakt, iż najbardziej podatni na używanie środków psychoaktywnych są ludzie młodzi, najlepszym sposobem zapobiegania tym problemom jest zapewnienie młodzieży właściwych perspektyw. Najskuteczniejszymi strategiami profilaktycznymi są strategie angażujące szkołę i rodzinę. Profilaktyka przynosi najlepsze efekty wtedy, gdy współpracują rodzina, szkoła i całe społeczeństwo. Kluczową rolę w zapobieganiu problemom wynikającym ze spożywania napojów alkoholowych i narkotyków wśród młodzieży odgrywa zrozumienie i uwzględnienie wpływu grupy rówieśniczej. Tylko wtedy, gdy młodzież nauczy się rozumieć siebie oraz motywy swego postępowania i brać za nie odpowiedzialność, nastąpi ograniczenie poszukiwania sposobów rozwiązywania trudnych sytuacji za pomocą alkoholu i środków odurzających.

Kryteria wyboru strategicznych kierunków przyjętych do realizacji na 2013 rok zostały sformułowane na podstawie danych wynikających z diagnozy;

- 1) kontynuacja działań w zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i poszerzenie o inne cykliczne programy profilaktyczne, istotne jest, aby zajęcia profilaktyczne obejmowały ćwiczenia odmawiania picia alkoholu, nieulegania naciskowi grupy, bronięcia własnych postaw i przekonań,
- 2) realizacja programów profilaktycznych obejmować powinna coraz młodsze grupy wiekowe, w związku z różnorodnością działań ryzykownych podejmowanych przez młodzież, a także szeroką skalą innych zagrożeń wskazane jest tworzenie oddziaływań edukacyjnych i prewencyjnych dotyczących różnych środków odurzających (alkohol, tytoń, narkotyki) czy też adekwatnych sposobów zachowania się w sytuacjach przemocowych,
- 3) zwiększenie dostępności programów edukacyjnych dla osób dorosłych dotyczących problemów uzależnień i przemocy w rodzinach m.in. poprzez preferowanie programów profilaktycznych w szkołach obejmujących oprócz młodzieży także rodziców,
- 4) wspieranie działalności świetlic terapeutycznych i placówek opiekuńczo wychowawczych, celem objęcia działaniami jak największej ilości dzieci z grup ryzyka (rodziny dysfunkcyjne, w tym alkoholowe),
- 5) współpraca Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komendy Miejskiej Policji w Legnicy i innych instytucji w kierunku prawnego egzekwowania przestrzegania ustawowego zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia,
- 6) promowanie zdrowego stylu życia, zachęcanie i włączanie młodzieży do udziału w ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych, konkursach i innych przedsięwzięciach o charakterze edukacyjnym – profilaktycznym,
- 7) współdziałanie oraz pomoc w szkoleniu grup zawodowych i osób związanych bezpośrednio lub pośrednio z realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

IV. CELE PROGRAMU

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2013 realizowany jest w oparciu o cztery podstawowe zasady: *globalność*, *dynamiczność*, *terminowość*, *terytorialność*, których treść i zakres odpowiada potrzebom i możliwościom jego realizacji na terenie miasta: *globalność* – oznacza, że program dotyczy wielu grup społecznych, *dynamiczność* – opiera się na elastyczności doboru celów dla poszczególnych grup adresatów - program nie stanowi zbioru „sztywnych

zasad”, lecz stawia na inwencję twórczą i inicjatywę realizatorów programu. Zasada ta pozwala również na modyfikację priorytetów programu na każdym etapie jego funkcjonowania, *terminowość* – program planowany jest na określony czas realizacji, *terytorialność* – program dotyczy naszego miasta.

W programie priorytetem jest podejmowanie działań ukierunkowanych na zmniejszenie liczby osób dotkniętych problemem uzależnienia, a w szczególności minimalizowanie skutków zaburzenia życia rodzinnego i rozmiaru szkód zdrowotnych.

Cele szczegółowe programu:

- I. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych i narkomanii.
- II. Ograniczenie używania alkoholu i narkotyków oraz związanych z tym problemów.
- III. Doskonalenie metod i zwiększanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.
- IV. Zwiększanie dostępności i skuteczności terapii dla uzależnionych i ich rodzin.
- V. Wspieranie bazy organizacyjnej, materialnej i merytorycznej dla realizacji programu.
- VI. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin, w których stosowana jest przemoc.

Główne kierunki działań

1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.
2. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.
3. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
4. Przeciwdziałanie naruszeniom prawa w związku z prowadzeniem sprzedaży napojów alkoholowych i innych substancji psychoaktywnych.
5. Szkolenia różnych grup zawodowych.
6. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów uzależnień.

V. ZAKRES ZADAŃ GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

1. ZADANIA I METODY DZIAŁAŃ W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA ALKOHOLOWI

1.1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Profilaktyka jest jednym ze sposobów reagowania na oceniane jako szkodliwe działania społeczne. Negatywna ocena skłania do traktowania takich zjawisk w kategoriach zagrożeń i podejmowania wysiłków w celu ich eliminacji lub ograniczenia. Formy pracy profilaktycznej w środowisku, wzorem lat ubiegłych, zostają zachowane, ponieważ prowadzenie zajęć profilaktycznych obejmujących szeroko rozumianą profilaktykę uzależnień, według autorskich opracowań dla dzieci i młodzieży w szkołach i innych placówkach instytucjonalnych, może w przyszłości zapobiec kontaktom tych grup z alkoholem. Zadanie to będzie realizowane ze szczególnym uwzględnieniem;

- a) zajęć opiekuńczo-wychowawczych, aktywizujących, ukierunkowanych na organizację alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież, zmniejszających ryzyko kontaktu z alkoholem,
- b) grupowych zajęć profilaktycznych o charakterze edukacyjnym, dotyczących kształtowania i utrwalania wyodrębnionych umiejętności psychologicznych, podejmowania racjonalnych decyzji w sytuacji kontaktu z alkoholem, radzenia sobie z presją grupową, rozwijania postaw i zachowań prozdrowotnych oraz dostarczających informacji koniecznych dla prawidłowego funkcjonowania i rozwoju,

- c) prowadzenia pozalekcyjnych zajęć sportowych jako elementu programów profilaktycznych na rzecz dzieci i młodzieży,
- d) prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych poprzez wspieranie rozwoju bazy niezbędnej dla realizacji pozalekcyjnych zajęć sportowych,
- e) stała współpraca z legnickimi świetlicami terapeutycznymi, środowiskowymi i placówkami opiekuńczo-wychowawczymi,
- f) realizacja programów profilaktycznych obejmujących inne niż populacja dzieci i młodzieży, w tym szczególnie rodziców, a także nauczycieli i wychowawców,
- g) dofinansowanie obozów wypoczynkowych, szkoleniowych i terapeutycznych dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym lub ze środowisk zagrożonych i dysfunkcyjnych prowadzonych w ramach wypoczynku feryjnego i wakacyjnego - *te formy działań posiadać muszą opracowany, merytoryczny program pracy profilaktyczno-terapeutycznej lub opiekuńczo - wychowawczej*
- h) prowadzenie działań na rzecz dożywiania dzieci i młodzieży uczestniczących w pozalekcyjnych programach wychowawczo-opiekuńczych, profilaktycznych i socjoterapeutycznych,
- i) organizacja i dofinansowanie innych form działań informacyjnych, edukacyjnych i zapobiegawczych, w tym widowisk artystycznych, konkursów tematycznych, publikacji oraz otwartych środowiskowych imprez profilaktycznych, odbywających się bez udziału alkoholu, promujących zdrowy styl życia, integrujących społeczność lokalną, a w szczególności rodziny,
- j) prowadzenie działań edukacyjnych – promujących przestrzeganie abstynencji przez kobiety w czasie ciąży,
- k) prowadzenie działań edukacyjnych dla lekarzy w zakresie rozpoznawania picia szkodliwego i podejmowania interwencji,
- l) organizowanie wsparcia dla dzieci z FAS-Płodowym Zespołem Alkoholowym oraz dla ich rodziców i opiekunów poprzez dostarczanie niezbędnej wiedzy na temat FAS psychologom, pedagogom, terapeutom, kadrze medycznej oraz wszystkim, którzy zajmują się pomocą dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym,
- m) współpraca z ośrodkami szkolenia kierowców w zakresie włączania do programów szkolenia dla osób ubiegających się o prawo jazdy problematyki alkoholowej,
- n) organizacja lokalnych i włączanie się w ponadregionalne profilaktyczne kampanie edukacyjne uwzględniające problematykę uzależnień, zapobiegania agresji przemocy w tym: „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Postaw na rodzinę”, „Reaguj na przemoc”, „STOP 18”,
- o) organizacja konferencji naukowych i szkoleń poświęconych problematyce uzależnień,
- p) współpraca z mediami w zakresie prezentacji zagadnień związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.

Wskaźniki:

- liczba dzieci i młodzieży, rodziców i kadry pedagogicznej uczestniczących w działaniach ukierunkowanych na organizację alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież,
- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych oraz liczba ich adresatów,
- liczba świetlic realizujących dożywianie dzieci uczestniczących w programach wychowawczo-opiekuńczych, profilaktycznych i socjoterapeutycznych,
- liczba podmiotów będących organizatorami wypoczynku feryjnego i wakacyjnego oraz liczba osób uczestniczących w programach,
- liczba zrealizowanych kampanii,
- liczba konferencji - szkoleń oraz liczba ich uczestników,
- liczba programów zrealizowanych przez lokalne media.

1.2. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu

Podstawowym rodzajem pomocy dla osób uzależnionych są programy psychoterapii grupowej i indywidualnej. Uzupełnieniem procesu leczenia będzie realizacja programu wsparcia i aktywizacji zawodowej dla rodzin z problemem uzależnienia, w szczególności poprzez;

- a) kontynuację działalności edukacyjno-motywującej Punktu Konsultacyjnego dla osób opuszczających Miejską Izbę Wyrzeźwień po wyrzeźwieniu,
- b) wspieranie działalności rehabilitacyjno-profilaktycznej w środowiskach wzajemnej pomocy,
- c) wspieranie ponadpodstawowych programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- d) tworzenie grup wsparcia zapobiegających nawrotom dla osób, które ukończyły leczenie w ośrodkach stacjonarnych,
- e) prowadzenie działań edukacyjno-korekcyjnych dla kierowców zatrzymanych za jazdę w stanie nietrzeźwości,
- f) wspieranie lekarzy pierwszego kontaktu w stosowaniu programów wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie,
- g) wspieranie rozwoju placówek readaptacji społecznej, hosteli, Środowiskowego Centrum Integracyjno - Profilaktycznego,
- h) wydawanie opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.

Wskaźniki:

- liczba osób objętych programem edukacyjno-motywującym, które opuszczają Izbę Wyrzeźwień,
- liczba osób uczestniczących w ponadpodstawowych programach psychoterapii,
- liczba osób uczestniczących w programach dla osób współuzależnionych,
- liczba osób uczestniczących w programie edukacyjnym dla kobiet w ciąży,
- liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych dla kierowców zatrzymanych za jazdę w stanie nietrzeźwości,
- liczba wydanych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.

1.3. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

Udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej dla rodzin, w których występują problemy alkoholowe jest kolejnym istotnym zadaniem podejmowanym przez gminę Legnica. Szkody zdrowotne wywołane spożywaniem alkoholu nie ograniczają się do szkód występujących u osób uzależnionych, lecz dotyczą także członków ich rodzin. Dlatego niezwykle istotne jest udzielanie pomocy w odniesieniu do rodzin, w których występują problemy alkoholowe i przemy w rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży poprzez;

- a) prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych i różnorodnych form pomocy dla dzieci i młodzieży przejawiającej symptomy niedostosowania społecznego, zaburzenia zachowania, trudności w adaptacji emocjonalnej, a w szczególności stanowiących skutek dysfunkcyjności rodzin dotkniętych problemem alkoholowym,
- b) zwiększenie dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy psychologicznej, społecznej i prawnej dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin poprzez kontynuację działalności Punktów Konsultacyjnych i Telefonu Pomarańczowej Linii dla dzieci z problemem alkoholowym i ich rodziców,
- c) kontynuowanie działalności specjalistycznego miejsca pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie tj. Punktu Konsultacyjnego dla Ofiar Osób Doświadczających Przemocy w Rodzinie,
- d) prowadzenie działań w zakresie realizacji programu korekcyjnego dla sprawców przemocy domowej,
- e) kierowanie ofiar przemocy w rodzinie do grup samopomocowych i terapeutycznych oraz współpraca i wymiana doświadczeń z tymi placówkami,
- f) współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej i Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w zakresie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- g) współpraca z policyjnym koordynatorem ds. dzieci krzywdzonych,

- h) wspieranie umiejętności rodzicielskich do radzenia sobie z trudnymi sytuacjami, które pojawiają się w procesie wychowywania dzieci w rodzinie z problemem alkoholowym,
- i) organizacja i udział w lokalnych kampaniach na temat przeciwdziałania przemocy i agresji,
- j) organizowanie lokalnych porad, seminariów i konferencji w zakresie pomocy dziecku i rodzinie z problemem uzależnienia i przemocy w rodzinie ,
- k) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,

Wskaźniki:

- liczba dzieci uczestnicząca w zajęciach socjoterapeutycznych i innych formach pomocy,
- liczba osób objęta poradnictwem (liczba porad psychologicznych, pedagogicznych, prawnych),
- liczba programów korekcyjnych dla sprawców przemocy,
- liczba porad udzielonych osobom dotkniętym przemocą,
- liczba lokalnych kampanii na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- liczba przeprowadzonych rozmów interwencyjno-motywujących z osobami zgłoszonymi do MKRPA.

1.4. Ograniczenie dostępności alkoholu oraz podejmowanie czynności zmierzających do przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Jednym z kluczowych problemów wymagających systematycznych działań jest kwestia ograniczenia dostępności napojów alkoholowych dla młodzieży, dlatego w programie uwzględniono działania nastawione na zmianę postaw i zachowań sprzedawców napojów alkoholowych oraz warunków nie sprzedawania i nie podawania alkoholu nieletnim. Powyższe działania będą realizowane poprzez:

- a) ograniczenie dostępności alkoholu poprzez przestrzeganie zasad wydawania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych określonych ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- b) przestrzeganie zasad usytuowania i limitu punktów sprzedaży napojów alkoholowych - określonych prawem lokalnym,
- c) systematyczne informowanie i edukowanie podmiotów korzystających z zezwoleń o przepisach obowiązujących przy sprzedaży napojów alkoholowych,
- d) prowadzenie skutecznej kontroli przestrzegania zapisów ustawy przez podmioty sprzedające napoje alkoholowe, a w szczególności w zakresie przestrzegania warunku nie sprzedawania i nie podawania alkoholu nietrzeźwym i nieletnim,
- e) podejmowanie interwencji w związku z działaniami mającymi charakter reklamy lub promocji napojów alkoholowych,
- f) prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych na rzecz ograniczania sprzedaży alkoholu oraz zasad zakupu i spożywania napojów alkoholowych szczególnie przez nieletnich,
- g) kontrole punktów sprzedaży (współpraca z policją i strażą miejską);
- h) współpraca z mediami w zakresie zwracania uwagi społeczności lokalnej na wypadki i wydarzenia z udziałem pijanych a także ukazanie potrzeby sprawdzania wieku kupującego i pozytywnych zachowań sprzedawców,
- i) podejmowanie innych działań wynikających z bieżącej analizy i skali problemów uzależnień na terenie miasta Legnicy.

Wskaźniki:

- liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych,
- liczba mieszkańców przypadających na punkt sprzedaży napojów alkoholowych,
- liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedających napoje alkoholowe,

- liczba szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych oraz liczba osób uczestniczących w tych szkoleniach,

2. ZADANIA I METODY DZIAŁAŃ W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Zadania będą koncentrowały się przede wszystkim na szeroko rozumianej profilaktyce zarówno uniwersalnej, jak i selektywnej na terenie miasta Legnicy. Do zadań tych w szczególności należy:

2.1. Prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Zaplanowane działania, podobnie jak w latach ubiegłych mają na celu zapewnienie właściwej organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie programów profilaktycznych oraz zajęć pozalekcyjnych w formie;

- a) realizacji programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania narkomanii w tym programu edukacyjno – informacyjnego dla dzieci i młodzieży,
- b) prowadzenia pozalekcyjnych zajęć sportowych jako element programów profilaktycznych w szkołach (zajęcia sportowe nie mogą stanowić jedynej i samodzielnej strategii profilaktycznej),
- c) dofinansowania wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych i dysfunkcyjnych - *te formy działań posiadać muszą opracowany, merytoryczny program pracy profilaktyczno-terapeutycznej lub opiekuńczo - wychowawczej*
- d) podejmowania działań o charakterze edukacyjnym dla nauczycieli i rodziców w zakresie przeciwdziałania narkomanii,
- e) wspieranie działalności świetlic terapeutycznych, środowiskowych i opiekuńczo-wychowawczych,
- f) udział w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych dotyczących problemu narkomani oraz HIV/AIDS,
- g) współpracę z legnickimi uczelniami wyższymi w zakresie profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia,
- h) prowadzenie działalności informacyjnej za pośrednictwem rządowej strony internetowej,
- i) organizacja konferencji naukowych i szkoleń poświęconych problematyce narkomanii raz HIV/AIDS,
- j) wpieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowywanych i realizowanych przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych,
- k) współpraca w Krajowym Biurze ds. Przeciwdziałania Narkomanii oraz Krajowym Centrum ds. AIDS.

Wskaźniki:

- liczba dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli uczestniczących w działaniach edukacyjno-informacyjnych z zakresu przeciwdziałania narkomanii,
- liczba programów ukierunkowanych na organizację alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież,
- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych oraz liczba ich adresatów,
- liczba podmiotów będących organizatorami wypoczynku zimowego i wakacyjnego oraz liczba osób uczestniczących w programach,
- liczba zrealizowanych kampanii dotyczących problemu narkomanii oraz HIV/AIDS oraz liczba uczestników,
- liczba konferencji - szkoleń oraz liczba ich uczestników,
- liczba programów realizowanych przez młodzież, a skierowanych do grup rówieśniczych,.

Pomoc psychospołeczna, informacyjna i prawna dla osób uzależnionych od narkotyków i ich rodzin

- a) kontynuacja działalności Punktu Konsultacyjno-Diagnostycznego mającego na celu badanie krwi na obecność wirusa HIV oraz poradnictwo przed i potestowe,
- b) podejmowanie interwencji w zakresie udzielania pomocy w dotarciu do stacjonarnych placówek profilaktycznych lub leczniczych, w tym do placówek terapeutycznych, rehabilitacyjnych i leczenia HIV/AIDS,

- c) rozwijanie różnorodnych form pomocy dla dzieci i młodzieży zaniedbanej wychowawczo, w tym dożywianie dzieci uczestniczących w programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- d) prowadzenie szerokiej kampanii informacyjnej wśród rodziców i innych członków rodziny, jako ważny element uświadamiania społeczeństwa o istocie współzależnienia narkomania,

Wskaźniki:

- liczba osób, która podała się badaniu krwi na obecność wirusa HIV oraz poradnictwa przed i potestowego,
- liczba porad/interwencji w zakresie udzielenia pomocy w dotarciu do placówek profilaktycznych lub leczniczych HIV/AIDS,
- liczba specjalistycznych porad dla osób zagrożonych uzależnieniem i ich rodzin,
- liczba dzieci i młodzieży uczestnicząca w programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- liczba osób objęta poradnictwem (liczba porad psychologicznych, pedagogicznych, prawnych),
- liczba przeprowadzonych badań w zakresie narkomanii.

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych narkomania

- a) dofinansowanie działalności Klubu środowiskowego dla osób uzależnionych od narkotyków oraz ich rodzin,
- b) wspieranie grup wsparcia zapobiegających nawrotom dla osób, które ukończyły leczenie w ośrodkach stacjonarnych,
- c) zwiększenie skuteczności i dostępności terapii dla osób uzależnionych od narkotyków poprzez grupę terapeutyczną,
- d) współpraca z placówkami służby zdrowia w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od narkotyków i ich rodzin,

Wskaźniki:

- liczba osób uczestnicząca w grupach wsparcia,
- liczba osób uczestnicząca w grupach terapeutycznych,

Zmniejszenie rozmiarów naruszeń prawa związanego z realizacją ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

- a) współdziałanie z Policją, Strażą Miejską w zakresie przeciwdziałania łamaniu przepisów ustawy poprzez realizację lokalnych programów profilaktycznych,
- b) podejmowanie interwencji w przypadku stwierdzenia uprawy maku lub konopii niezgodnie z przepisami ustawy,
- c) nadzór nad uprawami maku lub konopii,

Wskaźniki:

- liczba wspólnie z Policją i Strażą Miejską realizowanych programów profilaktycznych,
- liczba podjętych interwencji w przypadku stwierdzenia uprawy maku lub konopii niezgodnych z przepisami ustawy.

3. SZKOLENIA RÓŻNYCH GRUP ZAWODOWYCH

Osoby prowadzące terapię uzależnień, współzależnienia oraz innych form pomocy osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, zobowiązane są do posiadania odpowiednich kwalifikacji zawodowych. Gmina Legnica prowadzi dofinansowanie w zakresie szkolenia terapeutów oraz innych osób działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, których przyczyną są uzależnienia oraz przemoc domowa, odbywające się w ramach ponoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników lecznictwa odwykowego jak i innych osób prowadzących działalność na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin.

- 1) organizowanie szkoleń dla osób prowadzących działalność gospodarczą związaną ze sprzedażą napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania obowiązujących zasad sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,

- 2) organizacja szkoleń zwiększających kompetencje i doskonalących umiejętności w zakresie problematyki uzależnień i przemocy dla członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 3) organizowanie szkolenia adresowanego do nauczycieli, pracowników socjalnych, kuratorów i in. w zakresie przeciwdziałania narkomanii, HIV i AIDS,
- 4) systematyczne podnoszenie kwalifikacji i wiedzy przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką uzależnień i przemocy w rodzinie w zakresie:
 - a) stosowania metod wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji,
 - b) interwencji wobec osób dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu lub narkotyków i przemocy domowej.

Wskaźniki:

- liczba szkoleń dla osób prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych,
- liczba szkoleń dla członków MKRPA,
- liczba szkoleń dla nauczycieli, pracowników socjalnych i innych zawodów w zakresie przeciwdziałania HIV/AIDS,
- liczba osób przeszkolonych w zakresie metod wczesnego rozpoznania i krótkiej interwencji.

4. WSPOMAGANIE DZIAŁALNOŚCI INSTYTUCJI, STOWARZYSZEŃ I OSÓB FIZYCZNYCH, SŁUŻĄCYCH ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

Ważnym zadaniem samorządu gminnego jest wspieranie finansowe i merytoryczne instytucji, organizacji pozarządowych oraz osób fizycznych zajmujących się profilaktyką, rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Wymienione podmioty odgrywają znaczącą rolę w realizacji zadań Programu przyczyniając się do zmniejszenia dolegliwości związanych z tymi problemami. Do zadań tych w szczególności należy:

- 1) organizacyjne i finansowe wspomaganie działalności lokalnych instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych działających w zakresie profilaktyki i pracy z grupami ryzyka, przemocy w rodzinie, rehabilitacji osób uzależnionych i współuzależnionych,
- 2) udzielanie dotacji na projekty z zakresu realizacji Programu zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- 3) zlecenie wykonania materiałów edukacyjnych oraz dystrybucja wśród określonych grup adresatów – w tym; dzieci i młodzieży, sprzedawców, pracowników służby zdrowia, pomocy społecznej, nauczycieli, rodziców,
- 4) współpraca z organizacjami i jednostkami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie,
- 5) kreowanie liderów młodzieżowych zaangażowanych w działania profilaktyczne,
- 6) prowadzenie w Urzędzie Miasta Punktu Informacyjnego wyposażonego w materiały edukacyjne i informacyjne dla instytucji, osób prywatnych, stowarzyszeń i grup samopomocowych zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie,
- 7) wspieranie zatrudnienia socjalnego przez dofinansowanie Centrów Integracji Społecznej.

Wskaźniki:

- liczba podmiotów uczestniczących w realizacji programu,
- kwoty oraz liczba udzielonych dotacji na realizację projektów,
- liczba zleconych do wykonania materiałów edukacyjnych.

VII. MIEJSKA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Do zadań Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zgodnie z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi należy;

- 1) podejmowanie działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu przez osoby uzależnione od alkoholu,
- 2) kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych,
- 3) inicjowanie w środowisku lokalnym działań służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów alkoholowych, przeciwdziałaniu narkomanii i przemocy w rodzinie.

Dodatkowo przyjmuje się, że do zadań Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy:

- 1) prowadzenie lokalnej polityki wobec problemów alkoholowych poprzez aktywny udział w tworzeniu i opiniowaniu aktów prawnych dotyczących tego zagadnienia oraz inicjowaniu działań zwiększających efektywność przyjętego Programu,
- 2) podejmowanie procedur interwencyjnych w sprawach przemocy domowej oraz na rzecz dobra małoletnich dzieci z rodzin, w których występuje problem alkoholowy lub przemoc domowa,
- 3) popularyzacja nowoczesnej wiedzy z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 4) opiniowanie wniosków dotyczących przyjmowania do wykonania szczegółowych zadań określonych w Gminnym Programie.

W strukturze Komisji funkcjonują 3 zespoły problemowe: Zespół ds. weryfikacji programów szczegółowych, Zespół ds. rozmów z osobami uzależnionymi i członkami ich rodzin, Zespół ds. weryfikacji wniosków o zastosowanie procedury zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego.

2. Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Za pracę obejmującą zakres działań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, członek Komisji otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 3% minimalnego wynagrodzenia za pracę, obowiązującego od dnia 1 stycznia roku kalendarzowego obowiązywania Programu.

- 1) wynagrodzenie za udział w posiedzeniu Komisji wypłacane jest na podstawie listy obecności podpisanej przez obecnych na posiedzeniu członków komisji.

VIII. ZASADY FINANSOWANIA ZADAŃ

Merytoryczną podstawą decyzji finansowania zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień są założenia określone w Gminnym Programie Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2013 rok dla miasta Legnica.

1. Zakres finansowania działań dotyczy:

- 1) kosztów wynagrodzenia realizatorów programów (za wykonanie umów – zleceń),
- 2) kosztów zakupu pomocy, materiałów i artykułów niezbędnych do prowadzenia zajęć zgodnie z opracowanymi kosztorysami i w miarę posiadanych środków,
- 3) kosztów organizacji dożywiania dzieci i młodzieży uczestniczących w pozalekcyjnych programach wychowawczo-opiekuńczych, profilaktycznych i socjoterapeutycznych,
- 4) dofinansowania kosztów wypoczynku feryjnego i letniego dzieci zakwalifikowanych do udziału w różnych jego formach,
- 5) uzasadnionych i pozytywnie zaopiniowanych przez Komisję kosztów organizacji otwartych, środowiskowych imprez mających charakter profilaktyczny,
- 6) finansowania prezentacji problematyki uzależnień, profilaktyki przemocy i agresji w formie programów telewizyjnych, spektakli teatralnych, konkursów tematycznych itp.,
- 7) finansowania lub dofinansowania organizacji szkoleń dla realizatorów programów profilaktycznych,

- 8) finansowania lub dofinansowania organizacji seminariów, warsztatów i konferencji w zakresie problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie,
- 9) finansowania kosztów publikacji materiałów informacyjnych i edukacyjnych oraz organizacji i udziału w kampaniach edukacyjnych i konferencjach (lokalnych i ponadregionalnych) w tym; „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Postaw na rodzinę” oraz innych,
- 10) wspomagania organizacji samopomocowych skupiających osoby uzależnione od alkoholu i ich rodziny przez dofinansowywanie wybranych działań o charakterze integracyjnym, profilaktycznym i edukacyjnym,

2. Zgodnie z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi na realizację przeznaczają się dochody z opłat za wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

3. Planowana kwota na realizację Programu w 2013 rok wynosi 2 150 000 zł.

4. Środki na finansowanie programu mogą być pozyskiwane również ze środków;

- 1) Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- 2) Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii
- 3) Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego oraz Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego
- 4) Dobrowolnych wpłat od osób fizycznych i prawnych.

5. Niewykorzystane środki pochodzące z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w 2012 roku zostaną uwzględnione w planie wydatków na realizację zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w roku 2013.

IX. MONITORING PROBLEMU UZALEŻNIEŃ SKIEROWANY NA OKREŚLANIE SKALI ORAZ ROZMIARU ZJAWISKA

Monitorowanie problemów związanych z problematyką uzależnień jest najlepszym sposobem zebrania informacji o tym, z jakimi problemami aktualnie musi się zmierzyć gmina. Na ich podstawie można precyzyjnie określić cele i zadania programu na najbliższe lata. Systematycznie prowadzony monitoring pozwala sprawdzić, czy coś się w społeczności lokalnej zmienia – czy problemów jest mniej, czy więcej? Jest to sposób odpowiedzi na pytanie, czy lokalny program profilaktyczny przynosi oczekiwane efekty. Zadanie to realizowane będzie przez:

1. Monitorowanie wszystkich obszarów Programu we współpracy z innymi podmiotami poprzez dokonywanie analizy różnych zjawisk dotyczących uzależnień, przemocy w rodzinie i występujących w związku z tym problemów oraz ich zgodności z założeniami programu.

2. Diagnozowanie zjawiska używania substancji psychoaktywnych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych na terenie miasta.

3. Monitorowanie lokalnych przedsięwzięć w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które pozwolą na systematyczną ocenę działań już realizowanych.

4. Dokładne zdiagnozowanie środowiska lokalnego i sporządzenie analizy porównawczej problemów działań naprawczych w stosunku do lat ubiegłych.

ZAKOŃCZENIE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Legnicy na 2013 r. opiera się w swoich założeniach, na podstawie analizy dostępnych danych, badań i raportów.

Zagadnienia związane z uzależnieniem od alkoholu są stale podejmowane w różnych kontekstach i płaszczyznach. Problem uzależnienia należy do negatywnych zjawisk obejmujących swym zasięgiem wszystkie grupy społeczne. Społeczna reakcja na to zjawisko jest silna w obszarze emocji, natomiast nierównomierna i generalnie słabsza w dziedzinie praktycznych przedsięwzięć. Dlatego wychodząc naprzeciw

oczekiwaniom społeczeństwa, samorząd legnicki opracował szczegółowe działania na rozwiązanie tych problemów.